

**Pisma i orzeczenia
w postępowaniu
o wspieraniu i resocjalizacji
nieletnich z objaśnieniami
i wzorami do pobrania**

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Część I

Postępowanie rozpoznawcze

Dział I.

Wszczęcie postępowania
i niewszczętywanie postępowania

Uwagi wprowadzające

1. Obowiązek zawiadomienia sądu

Artykuł 4 WspierResNielU wprowadza jako zasadę (wyjątki od niej przewidziane są w jego ust. 4 i 5) **obowiązek zawiadomienia sądu** rodzinnego o okolicznościach stanowiących podstawę wszczęcia postępowania wobec nieletniego. I tak:

- 1) **każdy**, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o **demoralizacji** nieletniego, w szczególności dopuszczenie się przez niego czynu zabronionego, naruszanie zasad współżycia społecznego, uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, używanie alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, uprawianie nierządu, **ma społeczny obowiązek** odpowiednio przeciwdziałać temu, a przede wszystkim zawiadomić o tym **rodziców lub opiekuna nieletniego, szkołę, sąd rodzinny, Policję lub inny właściwy organ** (ust. 1);
- 2) **każdy**, dowiedziawszy się o dopuszczeniu się przez nieletniego **czynu karnego**, **ma społeczny obowiązek** zawiadomić o tym **sąd rodzinny lub Policję** (ust. 2);
- 3) **instytucje państwowe i samorządowe oraz publiczne i niepubliczne szkoły i placówki oświatowe**, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o dopuszczeniu się przez nieletniego czynu zabronionego wyczerpującego znamiona **przestępstwa** ściganego z urzędu lub przestępstwa skarbowego, **są obowiązane** niezwłocznie zawiadomić o tym **sąd rodzinny lub Policję** oraz przedsięwziąć niezbędne czynności, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu zabronionego (ust. 3).

Odnośnie do **charakteru zawiadomienia oraz wniosku o wszczęcie postępowania oraz ich wymogów formalnych patrz: *wprowadzenie pkt II ppkt 1.2.2.***

2. Wszczęcie postępowania a niewszczywanie postępowania

Jeżeli wpływa do sądu zawiadomienie (ewentualnie sąd ma w tym zakresie wiedzę z urzędu, np. w związku z inną prowadzoną sprawą), z którego wynika **uzasadnione podejrzenie**, że określony nieletni dopuścił się wskazanego w nim czynu karalnego lub wykazuje opisane w nim przejawy demoralizacji, sąd powinien z urzędu wszcząć postępowanie, chyba że zachodzą podstawy do niewszczywania postępowania (**domniemanie wszczęcia postępowania**) (art. 52 ust. 1).

Wydanie postanowienia o **niewszczywaniu postępowania** może mieć miejsce w oparciu o dwie odmienne podstawy faktyczne.

Po pierwsze, może nastąpić wówczas, gdy **nie ma podstaw do wszczęcia postępowania** (art. 53), a taka sytuacja zachodzi, gdy nie zaistniała przesłanka wszczęcia postępowania wskazana w art. 52 ust. 1, a zatem nie zachodzi uzasadnione podejrzenie istnienia okoliczności, o których mowa w art. 2. Natomiast zgodnie z art. 2, przewidziane w ustawie działania podejmuje się w przypadkach, gdy nieletni wykazuje przejawy demoralizacji lub dopuścił się czynu karalnego.

Po drugie, może nastąpić wówczas, gdy nieletni wprawdzie dopuścił się czynu karalnego (wykazuje przejawy demoralizacji), jednak orzeczenie środków wychowawczych, środka leczniczego lub środka poprawczego jest **niecelowe**, w szczególności ze względu na orzeczone już środki w innej sprawie, które w ocenie sądu są wystarczające (art. 53).

3. Decyzja o wszczęciu albo niewszczywaniu postępowania jako decyzje merytoryczne

Ustalenie, czy powinno dojść do wszczęcia postępowania, czy też należy nie wszczynać postępowania, jest poprzedzone oceną merytoryczną zarówno samego zawiadomienia, jak i ewentualnie dołączonych do niego materiałów. W konsekwencji, zarówno postanowienie o wszczęciu postępowania, jak i postanowienie o niewszczywaniu postępowania mają charakter **decyzji merytorycznych**.

Może się okazać, że ww. zawiadomienie i dołączone do niego materiały nie dają podstaw do podjęcia miarodajnej oceny odnośnie do wszczęcia albo niewszczywania postępowania, a w konsekwencji do podjęcia trafnej decyzji merytorycznej. Stąd jeszcze przed jej podjęciem (w tym przed wydaniem postanowienia o wszczęciu postępowania), sąd ma możliwość **podjęcia kroków zmierzających do poszerzenia zakresu materiałów**, które będą stanowiły podstawę podjęcia ww. decyzji. W szczególności, sąd może ustalić, czy nieletni był już notowany, może zlecić wywiad kuratorowi, może zlecić Policji w trybie art. 59 ust. 2 WspierResNielU dokonanie określonych czynności, a wyjątkowo także dokonanie czynności w określonym zakresie.

4. Przedstawione i omówione wzory

Niżej zostaną przedstawione i omówione przykładowe wzory zawiadomień oraz przykładowe wzory wniosków, dotyczących wszczęcia postępowania. W praktyce, zawiadomienia pochodzą głównie od Policji, prokuratury oraz od instytucji (szkół, ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie), realizujących obowiązek ustawowy przewidziany w art. 4 WspierResNielU. Natomiast wnioski, co do zasady, pochodzą od rodziców nieletnich, a wyjątkowo także od pokrzywdzonych. Formułując przykładowy wzór zawiadomienia składanego przez daną instytucję, **uwzględniono uwarunkowania prawne złożenia tego zawiadomienia (patrz: wzory Nr 1–4)**. W przypadku formułowania wzorów wniosków składanych przez rodziców, **uwzględniono różne stany faktyczne, które najczęściej mogą stanowić podstawę wystąpienia przez rodziców do sądu z wnioskiem (patrz: wzory Nr 5–10)**. Formułując przykładowy wzór wniosku składanego przez pokrzywdzonego, wzięto pod uwagę, że będzie on zainteresowany wszczęciem postępowania wówczas, gdy nieletni wyrządził mu **szkodę (patrz: wzór Nr 11)**.

Następnie zostaną przedstawione i omówione wzory postanowień o wszczęciu postępowania o czyn karalny (**patrz: wzór Nr 12**) oraz w przedmiocie demoralizacji (**patrz: wzór Nr 13**).

W końcu zostaną przedstawione i omówione wzory postanowień o niewszczyaniu postępowania: z uwagi na niecelowość stosowania środków (**patrz: wzór Nr 15**) oraz z uwagi na brak podstaw do wszczęcia postępowania (**patrz: wzór Nr 17**). W obu przypadkach zostaną przedstawione i omówione wzory postanowień dotyczących niewszczęcia postępowania, którego przedmiotem jest czyn karalny. Znajdą one odpowiednie zastosowanie odnośnie do postanowień, których przedmiotem są przejawy demoralizacji. Mimo wydania postanowienia o niewszczyaniu postępowania z uwagi na niecelowość stosowania środków, możliwe jest jednocześnie orzeczenie przepadku przedmiotów. Zagadnienie to zostało omówione w odrębnym wzorze (**patrz: wzór Nr 18**). Postanowienie o niewszczyaniu postępowania zapada z urzędu, gdy zaistniały ku temu przesłanki. Niezależnie od tego, strona postępowania może złożyć wniosek o niewszczywanie postępowania. Stąd, zamieszczono wzór takiego wniosku (**patrz: wzór Nr 14 i 16**).

Część I

Postępowanie rozpoznawcze

Dział I.

Wszczęcie postępowania i niewszczętywanie postępowania

Rozdział 1.

Pisma mające na celu zainicjowanie
postępowania rozpoznawczego
(zawiadomienia i wnioski)

1. Zawiadomienie dokonane przez szkołę

....., dnia r.

Sąd Rejonowy

w^e

III Wydział Rodzinny i Nietletnich

Zawiadamiający:

Szkoła Podstawowa im. ..., Nr...,
z siedzibą w (podać adres)

Uczestnicy:

Nietletni: (imię, nazwisko, adres)

Matka nietletniego: (imię, nazwisko, adres)

Ojciec nietletniego: (imię, nazwisko, adres)

Prokuratura Rejonowa w

Zawiadomienie^a o wykazywaniu przez nietletniego przejawów demoralizacji

Informuję^c, że:

uczeń klasy naszej szkoły (imię i nazwisko), syn
(imię i nazwisko matki) oraz (imię i nazwisko ojca) zamieszkały
..... (adres) sprawia istotne problemy wychowawcze, przejawiające się tym,
że (podać).

Jako szkoła wyczerpaliśmy już wszystkie możliwości oddziaływania wychowawczego wobec nietletniego. W szczególności, wobec nietletniego podjęto następujące oddziaływania wychowawcze (wymienić).

W naszej ocenie brak jest podstaw do zastosowania przez dyrektora tut. szkoły środka oddziaływania wychowawczego, o jakim mowa w art. 4 ust. 4 WspierResNielU. Nie byłoby to bowiem wystarczające, gdyż ... (wskazać)^d.

Również współpraca szkoły z rodzicami nie przynosi pożądanych efektów. W szczególności, ... (wskazać sposób współpracy rodziców ze szkołą). Rodzice nie mają wpływu na zachowanie dziecka.

Na podstawie posiadanej przez nas wiedzy, odnośnie do nietletniego, jego rodziców oraz uwarunkowań rodzinnych, w naszej ocenie zasadne jest rozważenie

przez Sąd zastosowania wobec nieletniego środka wychowawczego w postaci (podać środek)^b.

Ponadto, w naszej ocenie, niezbędne jest niezwłoczne objęcie nieletniego oddziaływaniami, o jakich mowa w WspierResNielU. Stąd, proponujemy zastosowanie wobec nieletniego środka tymczasowego w postaci (podać środek)^b.

..... (podpis)

Załączniki:

↳ opinia wychowawcy klasy z dnia

Uwagi i objaśnienia

^a **Charakter i elementy pisma.** Biorąc pod uwagę, że omawiane pismo ma charakter informacyjny, stanowi impuls do podjęcia przez sąd czynności z urzędu, a w szczególności do podjęcia z urzędu decyzji o wszczęciu postępowania (ewentualnie o niewszczeniu postępowania), jest ono w znacznym stopniu odformalizowane. Musi jednak zawierać podstawowe elementy pozwalające na nadanie mu biegu. W szczególności, powinno wskazywać dane nieletniego (imię, nazwisko, adres zamieszkania) oraz opis zachowania (czynu karalnego) będącego przedmiotem zgłoszenia (wniosku). Wskazane jest, by zawierało dane obojga rodziców nieletniego (w tym ich adresy zamieszkania) oraz podpis zgłaszającego. Pismo to może zawierać wniosek o zastosowanie wobec nieletniego określonego środka tymczasowego (**patrz: wzór Nr 19 i n.**) oraz określonego środka, który miałby być orzeczony w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie (**patrz: wzór Nr 63 i n.**). Złożenie tego pisma zwolnione jest od opłat. Szerzej odnośnie do charakteru tego pisma **patrz: wprowadzenie pkt II ppkt 1.2.2.**

^b **Działanie sądu rodzinnego z urzędu a wniosek.** Postępowanie przewidziane w WspierResNielU **toczy się z urzędu**. Sąd z urzędu powinien podejmować czynności, w tym wydawać postanowienia, zmierzające do osiągnięcia celu postępowania. Sąd wszczyna postępowanie, o ile poweźmie z dowolnego źródła informacje, z których wynika **uzasadnione podejrzenie**, że określony nieletni dopuścił się czynu karalnego lub wykazuje przejawy demoralizacji. Sąd powinien z urzędu zastosować wobec nieletniego adekwatny środek tymczasowy oraz adekwatny środek wychowawczy, leczniczy albo poprawczy. Wniosek w tym zakresie, podmiotu zawiadamiającego, nie jest dla sądu wiążący. Stanowi jedynie propozycję i nie rodzi po stronie zgłaszającego, uprawnienia domagania się od sądu rozpoznania wniosku (wydania postanowienia w przedmiocie jego uwzględnienia albo oddalenia). Złożenie takiego wniosku oparte jest z jednej strony na znajomości przez zawiadamiającego sposobu funkcjonowania nieletniego, a z drugiej strony na jego znajomości charakteru poszczególnych środków tymczasowych oraz środków wychowawczych,

leczniczego i poprawczego. Oba te czynniki pozwalają zawiadamiającemu na zawnioskowanie adekwatnych środków.

^c **Obowiązek informacyjny spoczywający na instytucjach.** Instytucje państwowe i samorządowe oraz publiczne i niepubliczne szkoły i placówki oświatowe, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o dopuszczeniu się przez nieletniego **czynu zabronionego** wyczerpującego znamiona przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa skarbowego, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu zabronionego (art. 4 ust. 3 WspierResNielU). Instytucje te nie mają obowiązku (o którym mowa w art. 4 ust. 3 WspierResNielUst) zawiadamiania sądu o wykazywaniu przez nieletniego przejawów demoralizacji. Zawiadomienie takie może się jednak okazać celowe, w sytuacji gdy dana instytucja wyczerpała własne możliwości oddziaływania na nieletniego (o ile je posiadała), a proces jego demoralizacji postępuje.

^d **Wyjątek od obowiązku zawiadomienia sądu.** W przypadku gdy nieletni wykazuje **przejawy demoralizacji lub dopuścił się czynu karalnego na terenie szkoły** lub w związku z realizacją obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, dyrektor tej szkoły może, za zgodą rodziców albo opiekuna nieletniego oraz nieletniego, zastosować, **jeżeli jest to wystarczające**, środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia, ostrzeżenia ustnego albo ostrzeżenia na piśmie, przeproszenia pokrzywdzonego, przywrócenia stanu poprzedniego lub wykonania określonych prac porządkowych na rzecz szkoły. Zastosowanie środka oddziaływania wychowawczego nie wyłącza zastosowania kary określonej w statucie szkoły. Przepisu nie stosuje się w przypadku, gdy nieletni dopuścił się czynu zabronionego wyczerpującego znamiona przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa skarbowego (art. 4 ust. 4 WspierResNielU).

Odesłanie. Niżej zamieszczono postanowienia o wszczęciu postępowania (**patrz: wzór Nr 12, 13**) oraz postanowienia o niewszczywaniu postępowania (**patrz: wzór Nr 15, 17**). **Patrz: uwagi i objaśnienia do tych postanowień, a w ich ramach: podstawa prawna rozstrzygnięcia, przesłanki pozwalające na wszczęcie oraz przesłanki pozwalające na niewszczywanie postępowania itd. Szerzej odnośnie do obowiązku zawiadomienia sądu patrz: uwagi wprowadzające pkt 1.**

^e **Sąd właściwy. Patrz: wzór Nr 57.**

2. Zawiadomienie dokonane przez ośrodek pomocy społecznej

....., dnia r.

Sąd Rejonowy

w^e

III Wydział Rodzinny i Nieletnich

Zawiadamiający:

Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w (podać adres)

Uczestnicy:

Nieletni: (imię, nazwisko, adres)

Matka nieletniego:(imię, nazwisko, adres)

Ojciec nieletniego: (imię, nazwisko, adres)

Prokuratura Rejonowa w

Zawiadomienie^a o wykazywaniu przez nieletniego przejawów demoralizacji

Informuję^c, że:

nieletni (imię i nazwisko), syn (imię i nazwisko matki) oraz (imię i nazwisko ojca) zamieszkały (adres), który pozostaje w zainteresowaniu tut. OPS w związku z przydzieleniem jego rodzinie asystenta rodziny, sprawia istotne problemy wychowawcze, przejawiające się tym, że(wskazać).

Jego rodzice, mimo wsparcia ze strony asystenta rodziny, wyczerpali już wszystkie możliwości oddziaływania wychowawczego wobec nieletniego. W szczególności, wobec nieletniego podjęto następujące oddziaływania wychowawcze (wymienić).

Należy podkreślić, że biorąc pod uwagę ww. zachowanie nieletniego, jego wiek i postawę, dla skorygowania jego zachowania, w naszej ocenie, nie będą wystarczające oddziaływania opiekuńcze, związane co do zasady z korygowaniem postaw wychowawczych rodziców. Natomiast konieczne będzie zintensyfikowanie oddziaływań wychowawczych, odnośnie do samego nieletniego, a zatem zastosowanie wobec niego środków przewidzianych w ustawie o wskieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Również współpraca asystenta z rodzicami nie przynosi pożądanych efektów ... (uszczegółwić). Rodzice nie mają wpływu na zachowanie nieletniego.

Na podstawie posiadanej przez nas wiedzy odnośnie do nieletniego, jego rodziców oraz uwarunkowań rodzinnych, w naszej ocenie zasadne jest rozważenie przez Sąd zastosowania wobec nieletniego środka wychowawczego w postaci (podać środek)^b.

Ponadto, w naszej ocenie, niezbędne jest niezwłoczne objęcie nieletniego oddziaływaniami, o jakich mowa w WspierResNielU. Stąd, proponujemy zastosowanie wobec nieletniego środka tymczasowego w postaci (podać środek)^b.

..... (podpis)

Załączniki:

↳ notatka asystenta rodziny z dnia

Uwagi i objaśnienia

Patrz: uwagi i objaśnienia do wzoru Nr 1.

3. Zawiadomienie dokonane przez powiatowe centrum pomocy rodzinie

....., dnia

Sąd Rejonowy

w^e

III Wydział Rodzinny i Nieletnich

Zawiadamiający:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z siedzibą w (podać adres)

Uczestnicy:

Nieletni: (imię, nazwisko, adres)

Spokrewniona rodzina zastępcza: (imię, nazwisko, adres)

Prokuratura Rejonowa w

Zawiadomienie^a

o wykazywaniu przez nieletniego przejawów demoralizacji

Informuję^c, że:

nieletni (imię i nazwisko), syn (imię i nazwisko matki) oraz (imię i nazwisko ojca) zamieszkały (adres), który pozostaje w zainteresowaniu tut. PCPR w związku z umieszczeniem go w pieczy zastępczej w postaci spokrewnionej rodziny zastępczej w osobie (imię i nazwisko, adres), sprawia istotne problemy wychowawcze, przejawiające się tym, że (wymienić).

Rodzina zastępcza, mimo wsparcia ze strony tut. PCPR, wyczerpała wszystkie możliwości oddziaływania wychowawczego wobec nieletniego. W szczególności, wobec nieletniego podjęto następujące oddziaływania wychowawcze (wskazać).

Wyżej wymienione zachowania nieletniego mają miejsce przy prawidłowej postawie rodziny zastępczej. W konsekwencji, w naszej ocenie brak jest podstaw do przeniesienia nieletniego do innej rodziny zastępczej albo do innej formy pieczy zastępczej.

Należy podkreślić, że biorąc pod uwagę ww. zachowanie nieletniego, jego wiek i postawę, dla skorygowania jego zachowania, w naszej ocenie, nie będą wystarczające oddziaływania związane z korygowaniem postaw wychowawczych rodziny

zastępczej. Natomiast konieczne będzie zintensyfikowanie oddziaływań wychowawczych, odnośnie do samego nieletniego poprzez zastosowanie wobec niego środków przewidzianych w ustawie o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Na podstawie posiadanej przez nas wiedzy odnośnie do nieletniego oraz jego uwarunkowań opiekuńczo wychowawczych, w naszej ocenie zasadne jest rozważenie przez Sąd zastosowania wobec nieletniego środka wychowawczego w postaci (podać środek)^b.

Ponadto, w naszej ocenie, niezbędne jest niezwłoczne objęcie nieletniego oddziaływaniami, o jakich mowa w WspierResNieIU. Stąd, proponujemy zastosowanie wobec nieletniego środka tymczasowego w postaci(podać środek)^b.

..... (podpis)

Załączniki:

↳ notatka koordynatora pieczy zastępczej z dnia

Uwagi i objaśnienia

Patrz: uwagi i objaśnienia do wzoru Nr 1.

[Przejdź do księgarni →](#)